

Misschien toch de Adam en Eva vraag, wat was ooit de reden voor de tol? Omdat voor de veerverbinding ook betaald moest worden lees ik in 1 van de stukken 🤔, graag toch even toelichting.

Zoals gezegd een korte bespreking lijkt me op de plaats, vooral stikstof, nadere communicatie en afstemming met de andere departementen.

Aan
Van

Minister
Persoonsgegevens

nota

Draaiboek tolvrije Westerscheldetunnel

1 oktober 2021

Onze referentie
IENW/BSK-2021/264163

Opgesteld door
Persoonsgegevens

[Redacted]

Uiterlijk bij
7 oktober 2021

Bijlagen
10

Aanleiding

Op 8 april 2021 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat de Kamer geïnformeerd over de resultaten van de onderzoeken van Rebel Group en Ecorys over de kosten van het eerder dan in 2033 tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en van de economische en sociale gevolgen ervan, zoals verzocht in motie Schonis c.s. (35 570 XII nr. 107 bijlagen 4-7). Daarbij is aangegeven dat *“Uit de onderzoeken naar voren komt dat de welvaartswinst van het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel tussen de €27 en €39 miljoen bedraagt. De maatschappelijke baten zijn circa anderhalf maal zo hoog als de maatschappelijke kosten en negatieve effecten. Echter, het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel leidt ook tot gederfde tolopbrengsten ter grootte van in totaal € 340 miljoen. Hiervoor dient eerst dekking gevonden te worden. Op dit moment is hier geen ruimte voor op de Rijksbegroting. Daarbij moet bedacht worden dat het vrijmaken van middelen om de gederfde opbrengsten in te passen in de Rijksbegroting, andere investeringen die leiden tot welvaartswinst juist onder druk kan zetten. Besluitvorming over het al dan niet vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en de dekking daarvan is aan een volgend kabinet.”*

Tijdens het Tweeminutendebat MIRT op 24 juni 2021 heeft de Kamer twee moties aangenomen. In de motie Stoffer c.s. wordt de regering verzocht om met de provincie Zeeland in gesprek te gaan over de uitkomsten van de onderzoeken over het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en te bezien of er nog verdere voorbereidingen kunnen worden getroffen ten behoeve van besluitvorming over een mogelijke dekking door een nieuw kabinet ten behoeve van besluitvorming over een mogelijke dekking door een nieuw kabinet (35570 A 64, bijlage 8). In de motie van de leden Alkaya en Van der Plas wordt de regering verzocht de tolheffing zo spoedig mogelijk te beëindigen en de dekking hiervoor bijvoorbeeld te zoeken in de onderuitputting of annulering van infrastructurele projecten waarvoor geen of gering draagvlak bestaat (35570 A 67 bijlage 9). De minister heeft in reactie op deze moties de Kamer op 7 juli toegezegd gezamenlijk met de provincie een draaiboek op te zullen stellen waarmee het nieuwe kabinet voortvarend aan de slag kan, indien het tot het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel besluit (2021 D 28061, bijlage 10).

Dit draaiboek (bijlage 2) zal op 14 oktober 2021 door u worden vastgesteld tijdens een bestuurlijk overleg met gedeputeerde Harry van der Maas (SGP, betrokken bij het compensatiepakket Wind in de Zeilen). Dhr. Van der Maas hecht

waarde aan dit gesprek. Het al dan niet vervroegd tolvrij maken van de tunnel is voor de provincie namelijk een belangrijk en politiek beladen onderwerp. Zeeland wil hierbij graag eendracht met het ministerie uitstralen.

Datum
1 oktober 2021
Onze referentie
IENW/BSK-2021/264163

Geadviseerd besluit

1. Instemmen met de concepttekst van het draaiboek, waarover u een definitief oordeel geeft na het overleg met gedeputeerde Van der Maas op 14 oktober 2021.
2. Tekenen van de brief aan de Tweede Kamer voor het toesturen van het draaiboek aan de Tweede Kamer, nadat dit op 14 oktober is vastgesteld door u en gedeputeerde Van der Maas (bijlage 2).
3. Instemmen met het bijgevoegde fiche over het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel (bijlage 3).
Dit fiche kan aan de formatietafel worden toegestuurd, indien relevant.

Uiterlijk bij
7 oktober 2021

Bijlagen
0

an
minister

Van

Persoonsgegevens

noe
de

Beslistermijn

Zo snel mogelijk, maar uiterlijk maandag 11 oktober zodat er nog voldoende tijd is om bij te sturen voor het bestuurlijk overleg van 14 oktober.

Kort even bespreken dit dossier

Kernpunten

- Er is nog geen politiek besluit genomen over het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel. Uw voorganger heeft aangegeven deze besluitvorming over te laten aan een volgend kabinet. Indien er geen actie wordt ondernomen, wordt de tunnel conform de Tunnelwet tolvrij in 2033.
- Het is aan de deelnemers van de formatie is om tot dekking van de kosten van het wegvallen van de tol te komen en een politiek besluit te nemen over het vervroegd tolvrij maken van de tunnel.
Daarbij staat het niet vast dat er generale dekking komt uit het Rijk.
- Met het vaststellen van het bijgevoegde draaiboek loopt u niet vooruit op eventuele politieke besluitvorming. U handelt enkel de motie Stoffer c.s. af. Er kunnen daarom geen rechten aan dit draaiboek ontleend worden.
- Het draaiboek is opgesteld door het ministerie (DGMO, HBJZ, FIB (contact met IRF)) en de Provincie Zeeland. De N.V. Westerscheldetunnel en RWS Zee en Delta waren hierbij betrokken. Bij Rijkswaterstaat is op werknemersniveau advies ingewonnen van Bestuursstaf, Corporate Dienst en WVL.
- In het draaiboek zijn de verschillende aspecten van het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel in beeld gebracht.
Hieruit blijkt dat - na het politiek besluit hiertoe - het daadwerkelijk tolvrij maken van de tunnel nog de nodige tijd vergt (1-3 jaar) en veel complexer is dan dit op het eerste gezicht wellicht lijkt.
 - Zo moet er rekening gehouden worden met een toename van verkeer in de tunnel en op meerdere gedeeltes van het wegennet. Er is een eerste verkeersonderzoek uitgezet, waarvan de voorlopige resultaten inderdaad een stijging tonen. Dit heeft gevolgen voor de stikstofdepositie, luchtkwaliteit en geluidshinder. Onderzoek moet deze milieueffecten en de effecten op doorstroming en verkeersveiligheid nader in kaart brengen.
 - Vervolgens zullen er mogelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden getroffen voordat de tunnel tolvrij kan worden gemaakt.

Zo nee, waarom niet en zo ja wat is hun bijdrage geweest. BZK vanuit ministerie van compensatiepakket Zeeland en financiën vanwege de financiën uiteraard.

Zijn de ministeries van BZK en financiën ook betrokken?

Fok welk Fun. P

Ik vind het niet erg duidelijk uitgewerkt, aan welke orde grootte moet er worden gedacht? Nog los van de vraag, gelet op het gebied en de 25 km grens, of het haalbaar is? Is daar in een soort van quick scan naar gekeken en besproken met de provincie? Maw is het überhaupt haalbaar of zijn we afhankelijk van de Belgen qua stikstof?

- o Van de kosten van de maatregelen kan, met name op het punt van stikstof, pas een beeld worden gegeven nadat het onderzoek ernaar is uitgevoerd. Naar verwachting zijn deze kosten aanzienlijk (uitgewerkt in de toelichting onder 'financiële overwegingen').
- Rijkswaterstaat geeft aan dat de planning erg positief is en wellicht niet haalbaar, bijvoorbeeld vanwege een tekort aan stikstofspecialisten. Zij worden eerst ingezet voor de Ring Utrecht. Ook nadat deze capaciteit begin/medio volgend jaar vrij komt, zal de inzet afgewogen moeten worden tegen andere MIRT-projecten.
- Voor pleitbezorgers van het afschaffen van deze tol kan de in het draaiboek

Datum
1 oktober 2021

Onze referentie
IENW/BSK-2021/264163

Uiterlijk bij
7 oktober 2021

Bijlagen
10

Aan
minister

Van
Persoonsgegevens

En zijn hier al afspraken over gemaakt, de communicatie? Vind stikstof ook echt een ding om dan al naar te kijken samen.

Daarom is het belangrijk dat het draaiboek is opgesteld samen met de provincie Zeeland en dat er ook in de communicatie nadien samen wordt opgetrokken.

Door het ministerie en de provincie Zeeland zijn in gezamenlijkheid de volgende uitgangspunten bij dit draaiboek gedefinieerd. Deze zijn afgestemd met uw voorganger:

1. Zo spoedig mogelijk een tolvrije Westerscheldetunnel; dat wil zeggen: de gebruiker betaalt € 0,00;
2. De financiële dekking hiervan wordt betrokken bij de kabinetsformatie;
3. Overdracht wegbeheer traject Westerscheldetunnel van de provincie Zeeland naar Rijkswaterstaat medio maart 2033, conform de bestaande afspraken over de uitruil van de provinciale N62 (A58 - grens Vlaanderen) met rijksweg N61 (Terneuzen - Breskens) en de overdracht van de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel;
4. Kosten die na 2033 vallen en nu naar voren komen zijn voor het Rijk (bijvoorbeeld het herinrichten van het tolplein);
5. Streven naar behoud van werkgelegenheid in Zeeland. Zo spoedig mogelijk duidelijkheid bieden aan personeel Westerscheldetunnel.

Toelichting **Waarom is het een tolweg geworden? Geen voldoende geld ervoor beschikbaar?**

Voorgeschiedenis
De bouw van de Westerscheldetunnel is gefinancierd door het Rijk, dat in ruil 90% van de aandelen kreeg. Via een tolheffingsperiode van 30 jaar zou de investering worden terugbetaald. In 2009 zijn de aandelen echter overgedragen aan de provincie Zeeland, zodat de inkomsten van de tunnel gebruikt konden worden voor het aanleggen van nieuwe, regionale infrastructuur. De provincie is sindsdien enig aandeelhouder. In de politiek gaan stemmen op om de tunnel vervroegd tolvrij te maken, onder andere omdat Zeeuws-Vlaanderen het enige landsdeel in Nederland is dat uitsluitend met de rest van het land is verbonden via een tolweg.

Politieke context

De motie Stoffer c.s. is met algemene stemmen aangenomen door de Tweede Kamer. Daarnaast is de motie Alkaya en Van der Plas met 77 stemmen aangenomen. VVD, D66 en CDA stemden hiertegen, alle andere fracties stemden voor.

En waar moet ik dan aan denken, kan ik een overzicht op hoofdlijnen van al deze dingen krijgen financieel?

leak
of dit op? als het niet bekend is dan op pm zetten.

Deze motie verzoekt het kabinet de tolheffing zo spoedig mogelijk te beëindigen en de dekking hiervoor bijvoorbeeld te zoeken in de onderuitputting of annulering van infrastructurele projecten waarvoor geen of gering draagvlak bestaat. Uw voorganger heeft aangegeven deze motie naast zich neer te leggen omdat financiële dekking hiertoe ontbreekt.

In hun verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen schreven politieke partijen het volgende over dit onderwerp:

- VVD: *Onderzoek naar de effecten van en financiële mogelijkheden voor het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel.*
- CDA: *Met Zeeland gaan we in gesprek over een haalbare oplossing voor een tolvrije Westerscheldetunnel.*
- CU: *Bestaande en geplande tolheffing, zoals bij de Westerscheldetunnel, de Kiltunnel, de Blankenburgverbinding en de verlengde A15, wordt met de invoering van de kilometerprijs geschrapt.*
- FvD: *Westerscheldetunnel tolvrij.*
- PvdA: *In Zeeland wordt de Westerscheldetunnel tolvrij.*
- SGP: *De SGP streeft naar een gelijk speelveld als het gaat over kosten bij gebruik van de wegen. Daar past een toltunnel niet in als er geen andere eenvoudige mogelijkheden zijn om het gebied te verlaten. Daarom moet er gewerkt worden aan het zo snel mogelijk tolvrij maken van de Westerscheldetunnel tussen Zeeuws Vlaanderen en Zuid-Beveland, tenminste voor inwoners van Zeeland.*

Financiële overwegingen

Wanneer de Westerscheldetunnel vervroegd tolvrij gemaakt zou worden door ingrijpen van het Rijk, loopt de provincie Zeeland gedeeltelijke inkomsten mis in de vorm van dividend uit de N.V. Westerscheldetunnel ter dekking van kosten gerelateerd aan de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel. Deze zullen moeten worden gecompenseerd. Als de tunnel tolvrij gemaakt zou zijn per 1 januari 2022 ontstaat er een begrotingstekort van € 340 miljoen (exclusief 21% btw = € 411 miljoen). Dit bedrag neemt met ongeveer € 30 miljoen per jaar dat de tunnel later tolvrij wordt af.

Wat niet in beeld is gebracht zijn de kosten voor de maatregelen die mogelijk moeten worden getroffen in verband met de stikstofproblematiek, geluidshinder en luchtkwaliteit. Daarvoor zal eerst onderzoek moeten worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er aanpassingen aan de **bestaande infrastructuur nodig, zoals het weghalen en herinrichten van het Tolplein, wat anders in 2033 zou zijn gedaan. De orde van grootte voor dergelijke maatregelen tezamen is al gauw meerdere tot tientallen miljoenen.**

Relatie met de Blankenburgverbinding en ViA15

Het afkopen van de tol op de Westerscheldetunnel zal de politieke en maatschappelijke draagvlak voor de andere tolprojecten Blankenburgverbinding en de ViA15 onder druk zetten. Het is lastig uitlegbaar dat er wel geld is om de tolheffing op de Westerscheldetunnel te beëindigen, terwijl het kabinet bij gebrek aan financiële dekking een nieuwe tolheffing op de Blankenburgverbinding en ViA15 introduceert. Hierbij is het op te halen bedrag voor de Blankenburgverbinding ongeveer gelijk aan het te dekken bedrag voor de afkoop van de Westerscheldetunnel. Een belangrijk verschil is dat de gebruikers van de Westerscheldetunnel geen tolvrij alternatief hebben. Bij de Blankenburgverbinding en ViA15 is dit tolvrije alternatief er wel.

Datum
1 oktober 2021

Onze referentie
IENW/BSK-2021/264163

Uiterlijk bij
7 oktober 2021

Bijlagen
10

Aan
minister

Van
Persoonsgegevens

Zeeland
Snel
naar
toelichting

Relatie met de Eurovignetrichtlijn

Conform uw wens, aangegeven in de DGMO-staf van 28 september zal in de brief aan de kamer ook een tekst staan over de herziening van de Eurovignetrichtlijn.

Kern hiervan:

- De herziene Eurovignetrichtlijn is van toepassing op alle tolsystemen en gebruiksheffingen voor wegverkeer in Nederland. Ook de Westerscheldetunnel valt hieronder.
- Het akkoord wordt bestudeerd en eventuele gevolgen worden in kaart gebracht, waarbij de afstemming met de stakeholders centraal staat. Met de directeur van de N.V. Westerscheldetunnel is afgesproken dit onderwerp op 13 oktober 2021 te bespreken.
- Voor de Westerscheldetunnel geldt de implementatietermijn van 2 jaar. Dit loopt dus gelijktijdig met het uitvoeren van een eventueel politiek besluit om de tol af te schaffen.

Datum

1 oktober 2021

Onze referentie

IENW/BSK-2021/264163

Uiterlijk bij

7 oktober 2021

Bijlagen

10

Aan

minister

Van

Persoonsgegevens

Welke
financiële
samenbreedte?

ing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Concept Kamerbrief	Aanbieden van het Draaiboek
2	Draaiboek tolvrije Westerscheldetunnel	Overzicht van de acties voor een tolvrije Westerscheldetunnel
3	Fiche formatietafel tolvrije Westerscheldetunnel	Fiche voor de formatie met de informatie voor een tolvrije Westerscheldetunnel
4	Motie Schonis (Kamerstuk 35570 XII, nr. 41)	Verzoek om de sociale en economische effecten van een tolvrije tunnel te onderzoeken, en ook de financiële mogelijkheden na te gaan voor een tolvrije Westerscheldetunnel
5	Rapport Rebel Group	Rapport van de sociale en economische effecten
6	Rapport Ecorys	Rapport van de financiële mogelijkheden
7	Brief van de minister aan de Kamer van 8 april 2021 (35570 XII nr 107)	Toezending van de rapporten 5 en 6 met melding dat dekking van het wegvallen van de tolgelden aan de formatie is
8	Motie Stoffer c.s. 35570 A 64	Verzoek om met de provincie Zeeland in gesprek te gaan over de uitkomsten van de onderzoeken 5 en 6 en te bezien of verdere voorbereidingen kunnen worden getroffen voor besluitvorming over een mogelijke dekking door een nieuw kabinet
9	Motie Alkaya en Van der Plas 35570 A 67	Verzoek om de tolheffing zo spoedig mogelijk te beëindigen en de dekking hiervoor te zoeken in de onderuitputting of annulering van infrastructurele projecten waarvoor geen of gering draagvlak bestaat
10	Brief van de minister aan de Kamer van 7 juli 2021 2021 D 28061	Reactie op de moties 8 en 9 met de melding met de provincie een draaiboek op te stellen.

Datum

1 oktober 2021

Onze referentie

IENW/BSK-2021/264163

Uiterlijk bij

7 oktober 2021

Bijlagen

10

Aan

minister

Van

Persoonsgegevens

Minister

Bestuurskern

Persoonsgegevens

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

Persoonsgegevens

beslisnota

Afhandeling moties over het tolvrij maken van de
Westerscheldetunnel

Datum

6 juli 2021

Kenmerk

IENW/BSK-2021/195346

Bijlagen

3 (concept kamerbrief
en de 2 moties)

Aanleiding

Bij de stemming over de moties die zijn ingediend tijdens het Tweeminutendebat MIRT van 24 juni 2021 zijn twee moties aangenomen over het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel.

De Kamer heeft bij motie van het lid Stoffer c.s. (Kamerstuk 35570 A, nr. 64) verzocht om met de provincie Zeeland in gesprek te gaan over de uitkomsten van de onderzoeken over het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en te bezien of er nog verdere voorbereidingen kunnen worden getroffen ten behoeve van besluitvorming over een mogelijke dekking door een nieuw kabinet. In diezelfde motie heeft de Kamer aangegeven van mening te zijn dat een mogelijke dekking voor het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel liefst niet ten laste van het Mobiliteitsfonds dient te komen.

Daarnaast heeft de Kamer bij motie van de leden Alkaya en Van der Plas (Kamerstuk 35570 A, nr. 67) verzocht de tolheffing zo spoedig mogelijk te beëindigen en de dekking hiervoor bijvoorbeeld te zoeken in de onderuitputting of annulering van infrastructurele projecten waarvoor geen of gering draagvlak bestaat.

Advies

Het toesturen van bijgaande brief aan de Tweede Kamer.

In deze brief geeft u aan het verzoek uit de motie Stoffer c.s. op te volgen, door:

- In gesprek te treden met gedeputeerde Van der Maas en
- Samen met de provincie Zeeland, NV Westerscheldetunnel en Rijkswaterstaat, een draaiboek op te stellen met de activiteiten die nodig zijn indien de tunnel eerder tolvrij moet worden;
- Het gaat hier onder andere over het maken van afspraken over het beheer van de tunnel en over het afbouwen van de operationele activiteiten voor de tolheffing;

- Het betreft ook het voorbereiden van een wijzigingswetsvoorstel van de Tunnelwet Westerscheldetunnel.
- Gelet op de benodigde werkzaamheden – inclusief een wetswijziging – is tolvrij maken naar verwachting niet voor 2023 aan de orde. Tegen die tijd zal een nieuw Kabinet zijn aangetreden en is een keuze gemaakt over het al dan niet dekken van dit initiatief.

In de brief geeft u aan de motie Alkaya en Van der Plas niet te kunnen opvolgen, omdat:

- Tolvrij op korte termijn niet aan de orde is (zie punt hierboven);
- Een verantwoorde dekking ontbreekt. Deze motie is deels in tegenspraak is met de motie Stoffer c.s., waarin de Kamer aangeeft dat een dekking voor het tolvrij maken het liefst niet ten laste van het Mobiliteitsfonds dient te komen.
- U wordt geadviseerd deze motie door te geleiden naar de formatietafel.

Vervolg

Een volgend Kabinet zal een keuze moeten maken over het al dan niet tolvrij maken van de Westerscheldetunnel. Indien wordt gekozen om de tunnel vervroegd tolvrij te maken, dient een bedrag van € 340 miljoen te worden bestemd en dienen de plannen uit het op te stellen plan van aanpak (met daarin ook het opstellen van wijzigingswetsvoorstel) te worden uitgevoerd.

In dat geval is ook relevant dat in de volgende Kabinetsperiode de Tijdelijke tolheffing op de Blankenburgverbinding wordt geïntroduceerd. Dit resulteert erin dat in dezelfde Kabinetsperiode een tolheffing wordt geïntroduceerd én een tolheffing wordt beëindigd.

Persoonsgegevens

